

Sujungtos bylos T-22/02 ir T-23/02

**Sumitomo Chemical Co. Ltd ir
Sumika Fine Chemicals Co. Ltd**

prieš

Europos Bendrijų Komisiją

„Konkurencija — Karteliai vitaminų sektoriuje — Komisijos sprendimas, konstatuojantis pasibaigusį pažeidimą ir neskiriantis baudų — Reglamentas (EEB) Nr. 2988/74 — Komisijos teisės skirti baudas ar sankcijas senatis — Teisinio saugumo principas — Nekaltumo prezumpcija — Teisėtas interesas konstatuoti pažeidimus“

2005 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo (ketvirtoji išplėstinė kolegija)
sprendimas II - 4073

Sprendimo santrauka

1. *Konkurencija — Administracinė procedūra — Komisijos teisės — Pasibaigusio pažeidimo konstatavimas — Sąlyga — Teisėtas interesas*
(Tarybos reglamentas Nr. 17)

2. *Bendrijos teisė — Aiškinimas — Tekstai keliomis kalbomis — Vienodas aiškinimas — Skirtingų kalbinių versijų skirtumai — Bendra nagrinėjamo teisės akto struktūra ir tikslas kaip rėmimosi pagrindas*

3. *Konkurencija — Administracinė procedūra — Teisinių procedūrų senatis — „Sankcijos“ sąvoka Reglamento Nr. 2988/74 prasme — Piniginės sankcijos — Įtraukimas — Pažeidimą konstatuojantis sprendimas — Netaikymas
(Tarybos reglamento Nr. 2988/74 1 straipsnio 1 dalis)*

4. *Konkurencija — Administracinė procedūra — Komisijos teisės — Teisės konstatuoti pažeidimą savarankiškas pobūdis, palyginti su teise nurodyti užbaigti pažeidimą ir paskirti baudą — Teisės skirti baudas senaties įtaka teisei konstatuoti pažeidimą — Nebuvimas
(Tarybos reglamentas Nr. 17 ir Tarybos reglamento Nr. 2988/74 1 straipsnio 1 dalis)*

5. *Bendrijos teisė — Bendrieji teisės principai — Teisinis saugumas — Senatį Komisijos įgaliojimams įgyvendinti nustatančios taisyklės nebuvimas — Bendrijos teisės aktų leidėjo pažeistas teisinio saugumo principas — Nebuvimas*

6. *Ieškinys dėl panaikinimo — Komisijos sprendimas srityje, kurioje nenumatyta taisyklė, nustatanti senatį jos įgaliojimams įgyvendinti — Teisinio saugumo reikalavimų paisymas — Teisminė kontrolė — Ribos
(EB 230 straipsnis)*

7. *Bendrijos teisė — Bendrieji principai — Pripažinimas — Visų valstybių narių teisinėse sistemose numatyta taisyklė — Nepakankamas pobūdis pripažinti*

8. *Bendrijos teisė — Aiškinimas — Principai — Savarankiškas aiškinimas — Ribos — Rėmimasis valstybių narių teise tam tikrais atvejais*

9. *Bendrijos teisė — Principai — Pagrindinės teisės — Nekaltumo prezumpcija — Procedūra konkurencijos srityje — Taikymas — Pažeidėjo, kuriam dėl suėjusio senaties termino negalima paskirti baudos, atsakomybės konstatavimas pasibaigus įprastinei procedūrai — Pažeidimas — Nebuvimas*

(ES 6 straipsnis)

10. *Konkurencija — Administracinė procedūra — Komisijos teisės — Pasibaigusio pažeidimo konstatavimas — Įgyvendinimo taisyklės — Teisėto intereso įrodymas remiantis konkretais atvejo aplinkybėmis*

(Tarybos reglamentas Nr. 17)

1. Reglamentas Nr. 17 leido Komisijai įpareigoti įmones nutraukti konstatuotą pažeidimą, taip pat, esant konkurencijos taisyklių pažeidimui, skirti joms vienkartines ir periodines baudas. Teisė priimti sprendimus šiuo atžvilgiu būtina apima ir teisė konstatuoti pažeidimą.

konstatuojantį sprendimą, kurio įmonė jau nebedaro, tačiau su sąlyga, kad institucija turi teisėtą interesą tai daryti.

(žr. 36, 37, 130 punktus)

Pažeidimo nutraukimas prieš Komisijai priimant sprendimą nėra kliūtis jai įgyvendinti savo teisę konstatuoti konkurencijos taisyklių pažeidimus ir skirti sankcijas už juos. Šiuo klausimu, pirma, Komisijos teisės paskirti sankcijas niekaip nepaveikia tai, jog pažeidimą sudarantys veiksmai buvo nutraukti ir panaikintos jų žalingos pasekmės, ir, antra, Komisija gali priimti pažeidimą

2. Aiškinant Bendrijos teisės nuostatą pažodžiui, reikia atsižvelgti į tai, kad Bendrijos teisės aktai surašomi daugeliu kalbų ir įvairios kalbinės versijos yra vienodai privalomos; todėl tokios nuostatos aiškinimas reikalauja palyginti jos kalbines versijas.

Nors būtinybė vienodai aiškinti Bendrijos reglamenteus neleidžia atskirai vertin-

ti konkretaus teksto, o esant abejonėms reikalauja, kad jis būtų aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į kitas kalbines versijas, jeigu tarp jų yra neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinaama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą.

Komisijos teisei skirti pinigines baudas už Europos Bendrijų transporto ir konkurencijos teisės pažeidimus būtų taikoma viena ir ta pati senaties tvarka, kad ir kaip būtų pavadintos šios sankcijos jas įtvirtinančiuose dokumentuose.

Be to, daugeliu atvejų, aiškinant Bendrijos teisės nuostatą, reikia atsižvelgti ne tik į jos sąvokas, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji yra, siekiamus tikslus, taip pat į Bendrijos teisės nuostatų visumą.

Pažeidimą konstatuojantis sprendimas nėra sankcija Reglamento Nr. 2988/74 1 straipsnio 1 dalies prasme, todėl šioje nuostatoje numatyta senatis jam nėra taikoma.

(žr. 42, 46, 47 punktus)

(žr. 60, 61 punktus)

3. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktus samprotavimus reikia daryti išvadą, kad Reglamento Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisyklės dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų 1 straipsnio 1 dalyje esančia sąvoka „sankcijos“ tik siekiama, jog
4. Nors pagal Reglamentu Nr. 17 įtvirtintą tvarką Komisijos teisė konstatuoti pažeidimą yra tik implicitinė, t. y. ji egzistuoja tik tiek, kiek to reikalauja eksplikitinės teisės nurodyti užbaigti pažeidimą ir paskirti vienkartinės baudas, tokia implicitinė teisė nėra susijusi tik su institucijos šių eksplikitinių teisių vykdy-

mu. Šios teisės savarankiškas pobūdis negali būti paneigtas, nei juo labiau paveiktas fakto, kad tos teisės vykdymas priklausė nuo institucijos turimo teisėto intereso.

Taigi tas faktas, kad Komisija neturi teisės skirti vienkartinį baudų pažeidėjams dėl pasibaigusio senaties termino, numatyto Reglamento Nr. 2988/77 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų 1 straipsnio 1 dalyje, pats savaime nėra kliūtis priimti sprendimą, konstatuojantį, kad šis pasibaigęs pažeidimas buvo padarytas.

(žr. 63, 131 punktus)

5. Siekiant įgyvendinti tikslą užtikrinti teisinį saugumą, senaties terminas turi būti nustatytas iš anksto, o jo trukmės bei taikymo taisyklių nustatymas yra Bendrijos teisės aktų leidėjo kompetencija.

(žr. 81–83 punktus)

Iš tikrųjų senatis, užkirsdama kelią nuolatiniam per tam tikrą laiką nusistovėjusių situacijų kvestionavimui, siekia sustiprinti teisinį saugumą, tačiau kartu

gali leisti nusistovėti situacijoms, kurios bent jau iš pradžių prieštaravo įstatymams. Taigi tai, kokia senatis nustatoma, priklauso nuo teisinio saugumo ir teisėtumo reikalavimų tarpusavio santykio įvertinimo, atsižvelgiant į tam tikru metu visuomenėje vyraujančias istorines ir socialines aplinkybes. Todėl senatį nustato tik teisės aktų leidėjas.

Todėl Bendrijos teismas negali kontroliuoti, kaip Bendrijos teisės aktų leidėjas nustato senaties taisykles ir įvirtina atitinkamus terminus. Tas faktas, kad Bendrijos teisėje nebuvo numatytas senaties terminas Komisijos teisei konstatuoti pažeidimus, pats savaime negali būti neteisėtas teisinio saugumo principo laikymosi atžvilgiu.

6. Bendrijos teismas nei bendrai, nei atsižvelgiant į jam pateiktos bylos aplinkybes neturi nustatyti senaties terminų, jų

apimties ar taikymo taisyklių neteisėtos veiklos atžvilgiu. Vis dėlto senaties nustatymo įstatyme nebuvimas neužkerta kelio tam, kad Komisijos atliekama procedūra būtų vertinama teisinio saugumo principo požiūriu. Iš tikrųjų, jei senaties terminas nenumatytas, esminis teisinio saugumo reikalavimas neleidžia Komisijai nuolat atidėlioti savo teisių įgyvendinimo.

kada institucija sužinojo apie pažeidimų buvimą, bei į protingą administracinės procedūros trukmę.

(žr. 87–89 punktus)

Todėl Bendrijos teismas, nagrinėdamas kaltinimą dėl pavėluotos Komisijos procedūros, neturi apsiriboti paprastu konstatavimu, kad nėra nustatytas senaties terminas, bet turi patikrinti, ar Komisija ne pernelyg ilgai delsė.

7. Tai, kad visų valstybių narių teisinėse sistemose yra numatyta tokia pati teisės taisyklė, nepakanka, kad Bendrijos teisė jai pripažintų bendrojo Bendrijos teisės principo pobūdį.

(žr. 97, 99 punktus)

Tačiau tai, kad Komisija pradėjo procedūrą labai pavėluotai, neturi būti vertinama atsižvelgiant vien tik į laiko tarpą, kuris praėjo nuo aplinkybių, dėl kurių pradėta procedūra, ir pačios procedūros pradžios. Atvirkščiai, Komisijos procedūra negali būti laikoma labai pavėluota, nesant vėlavimo ar kito aplaidumo, kuriuo kaltinama institucija, ir kad, be kita ko, reikia atsižvelgti į tą momentą,

8. Bendrijos teisės nuostatos, kurios savo prasmės ir apimties nustatymo tikslu aiškiai nenukreipia į valstybių narių teisę, turinys įprastai turi būti aiškinamas savarankiškai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamo teisės akto siekiamą tikslą.

Nesant aiškios nuorodos, Bendrijos teisės taikymas prirėikus gali reikalauti

remtis valstybių narių teise, kai Bendrijos teismas, remdamasis Bendrijos teise ar bendraisiais Bendrijos teisės principais, negali rasti elementų, leidžiančių savarankiškai išaiškinti jų turinį ir reikšmę.

sprendime, kuriuo baigiama procedūra, jei šis asmuo negalėjo pasinaudoti paprastai esant normaliai procedūrai, kuri baigiasi sprendimu dėl prieštaravimo pagrįstumo, eigai suteikiamomis garantijomis savo teisėms į gynybą įgyvendinti.

(žr. 100, 101 punktus)

9. Nekaltumo prezumpcija, išplaukianti iš Žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnio 2 dalies, yra pagrindinių teisių, kurios pagal ES 6 straipsnio 2 dalį yra ginamos Bendrijos teisės sistemoje, dalis.

Nekaltumo prezumpcija, priešingai, nesudaro kliūčių tam, kad kaltinamo asmens atsakomybė konkreto pažeidimo atžvilgiu būtų nustatyta pasibaigus procedūrai, kuri vyko pagal nustatytas taisykles ir kurioje buvo galima pasinaudoti visomis teisėmis į gynybą, net tada, kai pažeidėjui negalima paskirti sankcijos dėl kompetentingos valdžios institucijos įgaliojimams taikomos senaties.

Ji yra taikoma įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimo nagrinėjimo procedūroms, per kurias gali būti paskiriamos vienkartinės ar periodinės baudos.

(žr. 104–107 punktus)

Remiantis nekaltumo prezumpcija, kiekvienas kaltinamas asmuo yra laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą. Taigi ši prezumpcija draudžia bet kokią formalų konstatavimą ir net bet kokią aliuziją dėl kaltinamojo asmens atsakomybės už konkretų pažeidimą

10. Kalbant apie Komisijos kompetencijos sprendimu konstatuoti pasibaigusius pažeidimus įgyvendinimo tvarką, reikia pažymėti, kad ji daro teisės klaidą, pateisinančią tokio sprendimo panaikinimą, jei priimdama šį sprendimą nenagrinėja, ar toks konstatavimas pateisinamas teisėtu interesu. Šiuo klausimu Komisija negali tik bendrai nurodyti

hipotezių, pavyzdžiui, būtinybės paskatinti pavyzdinių įmonių elgesį, interesą atgrasinti nuo pakartotinio pažeidimo, atsižvelgiant į labai sunkius nagrinėjamus pažeidimus, ir interesą leisti kreiptis į nacionalinius civilinius teismus žalą patyrusioms trečiosioms šalims. Konkre-

čiomis bylos aplinkybėmis ji turi įrodyti, kad hipotezės pasitvirtina ir todėl pateisina jos teisėtą interesą priimti pažeidimą konstatuojantį sprendimą.

(žr. 132, 136–138 punktus)